

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО МОВОЗНАВСТВА

УДК: 811.133.1'255.2

DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2018.1\(40\).137058](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2018.1(40).137058)

Алексєєва О. Б.

старший викладач,

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет

ЩОДО ПИТАННЯ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФРАНЦУЗЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-МОВИ ЯК СУЧАСНОГО МОВНОГО ЯВИЩА

У статті розглянуто питання існування і функціонування французької інтернет-мови, причини виникнення такого поняття та способи його використання в мові сучасної молоді, а також умови та засоби використання французької інтернет-мови у ЗМІ, публіцистичній літературі та ресурсах Інтернет, що є актуальним під час занять з французької мови.

Ключові слова: інтернет-мова, французька мова, сучасність.

Алексєєва О.Б. *К вопросу о лексико-семантических особенностях французского интернет-языка как современного языкового явления. В статье рассмотрены вопросы существования и функционирования французского интернет-языка, причины возникновения такого понятия и способы его использования в речи современной молодежи, а также условия и способы использования французской интернет-языка в СМИ, публицистической литературе и ресурсах Интернет, что является актуальным во время занятий по французскому языку.*

Ключевые слова: интернет-язык, французский язык, современность.

Alekseeva O.B. *On the question of the lexical and semantical peculiarities of the French Internet language as a modern language phenomenon. The article discusses the issues of the existence and functioning of the French Internet language, the reasons for the emergence of such a concept and the ways it is used in modern youth speech, as well as the conditions and ways of using the French Internet language in the media, journalistic literature and Internet resources, which is relevant during the French language classes. Modern humanity lives in an era of information, the main feature of which is the computer technology. The speed of information processing, easiness of use, confidence in anonymity allow a person to use a computer for communication, in which he can share important thoughts, ideas, feelings, experiences, gain understanding and support. That is why the problem of existence and functioning of the Internet language is relevant.*

Key words: Internet language, French language, modernity.

Сучасне людство живе в епоху інформаційного суспільства, головною ознакою якого є комп'ютерні технології. Швидкість обробки інформації, простота використання, впевненість в анонімності дозволили людині застосувати комп'ютер для спілкування, в ході якого він міг би поділитися важливими для нього думками, ідеями, почуттями, переживаннями, отримати розуміння і підтримку. Саме тому є актуальною проблема існування і функціонування Інтернет-мови. Інтернет-мова специфічна і мало нагадує реальне спілкування в традиційній формі, тому ставлення до нового виду спілкування не є однозначним. Деякі лінгвісти, стверджують, що через

Інтернет люди поступово втрачають здатність нормально спілкуватися, розмова з використанням смайликів, емотіконів, акронімів та аббревіатур веде до деградації літературної мови. Однак є й інша точка зору, так, англійський професор лінгвістики Д. Кристал стверджує, що мова не деградує, а переходить на новий рівень через те, що людство вступає в нову еру комунікацій. Він вказує на те, що фатальні пророцтва з'являлися кожного разу, коли нова технологія змінювала мову. Лінгвісти повинні «радіти», спостерігаючи, як Інтернет дає людям можливість «креативним чином досліджувати всю міць писемного мовлення». Німецький філолог В. Гумбольдт стверджував, що матеріальна і духовна культура народу знаходять відбиття у мові. Характерною рисою Інтернет-мови є жаргонізація. До сленгу, особливо молодіжного, в суспільстві ставлення завжди далеко не однозначне, але сленг не потворне явище мови, а його необхідна частина, прагнення до більшої виразності: «бенкет експресії», лабораторія, в якій усі властиві природній мові процеси не стримуються тиском норми. Сьогодні в Інтернеті з'явилася нова форма мовної взаємодії - письмова розмовна мова, яка відбиває вплив нового, мережевого способу життя і мислення, істотно впливає на мовну ситуацію, на мовну поведінку всього суспільства в цілому. Існує досить поширена думка, що спілкування в Інтернеті призвело до зниження рівня грамотності писемного мовлення сучасних молодих людей. Насправді Інтернет розкрив справжній стан з мовною грамотністю масової аудиторії, яка проявляється у спонтанному мовленні.

У лінгвістиці проблема «мова і комп'ютер» у прикладному плані була поставлена в період створення перших комп'ютерів у середині ХХ ст. У рамках цієї проблеми традиційними стали дослідження із застосування мови для спілкування з комп'ютером, по створенню для цих же цілей штучних мов, по лінгвістичним основам штучного інтелекту, з проблематики машинного перекладу і автоматизованого реферування (Піотровський, 1975; Пилипович, Родіонов, Черкасова, 1990; Граудина, 1996 та ін.). Специфіку Інтернет-дискурсу, його стилістичні особливості, вплив мови мережі на літературну мову вивчали А. Белова, В. Бурбело, Г. Трофімова, Л. Іванов, структурно-змістові та функціональні характеристики окремих жанрів розглянули С. Данилюк, Є. Галичкіна, Н. Коломієць та ін. Разом з тим Інтернет-мова як лінгвістичний феномен став предметом спеціального вивчення порівняно недавно. Так, Л.Ю. Іванов досліджує проблему зворотного впливу комп'ютерів, глобальної мережі, штучних мов на рідну мову, відзначаючи при цьому, по-перше, одночасне ускладнення одних і спрощення інших засобів порівняно з аналогічними в літературній мові, не піддалося впливу глобальної мережі; по-друге, конкуренцію норм писемного та усного мовлення. В цілому ж очевидна невивченість мови Інтернету в сучасній лінгвістиці.

Як зазначає А.І. Акопов, Інтернет становить собою безліч не пов'язаних між собою областей спілкування, що функціонують автономно. Відповідно мова Інтернету функціонально-стилістично дуже різноманітна, отже, неоднорідні і його жанри, які використовуються в різних сферах спілкування, представлених у мережі. Причому, на думку Л.Ю. Іванова, в такому середовищі, що активно розвивається, функціонують як жанри, запозичені

з традиційної, немережевої комунікації, так і по суті мережеві; серед тих і інших регулярно з'являються нові жанри і відмирають старі. Запозичені жанри (наукові публікації, статті, художні твори тощо, які перекладені в цифровий формат) винесені з традиційної комунікації і не змінюються в умовах їх віртуального використання, тоді як мережеві жанри формуються під впливом умов інтернет-спілкування (чати, конференції, дискусійні групи, опитування, анкети, «сетература», тобто твори різних стилів і жанрів, створені спеціально для публікації тільки в мережі) (Іванов, 2000).

Потреба повноцінного спілкування в Інтернеті викликала до життя нові знакові системи. Так, неможливість використовувати в мережевій комунікації традиційні невербальні засоби привела до створення спеціальних піктограм, так званих смайликів, що виражають різні почуття, а також до застосування аббревіатур, вживання великої літери, які в якості заміни мову модуляції голосу та ін. Всі перераховані особливості накладають відбиток на мову і стиль мережевих жанрів, в яких поєднуються вербальні засоби і спеціальні знаки, які замінюють невербальні, а також усна і письмова форми мови та ін.

Мова сучасного інтернету досі малодосліджена: одні науковці вважають її «псевдогендерною», інші – такою, що перебуває під креативним впливом молодіжної субкультури. Інтернет-мова досить лаконічна, рясніє скороченнями і своєрідною символікою. Для людини, незнайомої з лексикою комп'ютерної субкультури, ця мова може здатися позбавленою будь-якого сенсу. Вона використовується, як правило, не як засіб комунікації, а як своєрідний код, шифр, за яким соціальна група користувачів інтернету може ідентифікувати один одного. Багато дослідників цей вид мови називають мережевим жаргонізмом і визначають як жаргон, який використовується при спілкуванні через комп'ютерні мережі, в першу чергу, через найбільшу з них - Інтернет.

Метою статті є дослідження деяких лексико-семантичних особливостей французької інтернет-мови.

Одна з особливостей розмовної французької мови полягає в тому, що в потоці мови не вимовляються деякі букви і навіть склади. Але найбільш важкими для сприйняття і розуміння є сленгові слова і звороти, наприклад: *fais gaffe = fais attention, avoir la trousse, avoir la trouille = avoir peur, bises = je t'embrasse, le bail = le contrat, ben = eh bien, crevé = très fatigué, bouffer = manger, je m'en fiche = ça m'est égale, elle prend de la bouteille = elle vieillit, avoir un mal fou = avoir des difficultés, y en a marre = j'en ai assez, chouette = jolie, moche = mauvais, une boîte = une entreprise, filez! = Foutez le camps! = Partez!*

Аналіз статей з даної проблеми та сучасної французької мови блогів, чатів, форумів, соціальних мереж, таких як: «Facebook», «Netlog», «Skyrock», «Twitter», призводить до висновку, що найбільш зручною є класифікація за способом утворення слів в інтернет-мові:

По відношенню до транскрипції

- Слова інтернет-мови, які сходяться за транскрипцією зі скороченим словом *ossi = aussi*
- Слова інтернет-мови, які не сходяться за транскрипцією зі скороче-

ним словом *dsI = désolé*

За складом скорочуваного слова

- Складаються тільки з приголосних *dsI*
- Складаються з голосних і приголосних *ossi*
- Складаються з голосних приголосних і цифр *kwa d'9*

У плані орфографії слід зазначити, що аббревіатури мають у своєму складі як великі, так і малі літери. В даному випадку має місце фонетична транскрипція. Великі літери при читанні слова замінюють один або кілька складів (як правило, заміні найчастіше схильні до початкового і останнього відкритого складу з закритим звуком, так, наприклад, -C- може замінювати (-ser-, -sé-), -Z - (-se-), -T - (-ter -), -B- (-ber-)).

При утворенні скорочень користувачі Інтернету виявляють дивовижну винахідливість і докладають різні творчі зусилля. Наприклад, у деяких аббревіатурах літери алфавіту використовуються для позначення цілих слів.

Для комунікації в чатах характерні також буквено-цифрові скорочення, де цифра ставиться замість слова або частини слова. Ця тенденція характерна як і для англійської, так і для французької та української мов.

У французькій мові така ж тенденція простежується з цифрами: 1, яка замінює неозначений артикль *-un-* і носовий звук [œ]; 2-частку *-de-*, і так само цифри 5,6,7,8,9, які за своїм звучанню збігаються зі складами в слові, наприклад: *2-de; 2m1, dem1-demain*.

Деякі слова запозичуються з іноземних мов, частіше з англійської, але у французькій інтернет-мові їх порівняно небагато.

Абревіатури можна умовно розділити на три групи:

1. Абревіатури, які мають у своєму складі тільки приголосні букви *avc = avec, bnj = bonjour*.

2. Абревіатури, які мають у своєму складі як приголосні, так і голосні *DpenC = dépenser, DzSPré = désespéré*.

3. Абревіатури, створені на основі фонетичної транскрипції.

HT = acheter, ID = idée

До лексичних аббревіатур віднесені ініціальні, утворені з перших букв, або звуків, або і букв і звуків слів, що входять в словосполучення, і вимовляються при читанні у скороченій, а не повній формі. Такі аббревіатури можуть писатися як великими, так і малими літерами.

Абревіатури, що вживаються в найбільш типових мовних ситуаціях:

- вираження своєї власної думки *AMPSHA = A mon pas si humble avis*
- вітання / прощання *BAP = Bon après-midi*
- електронне листування *PVI = Pour votre information*
- комп'ютерна термінологія *BAL = boîte aux lettres électronique*
- вираз емоцій / оцінки *MDR = mort de rire*

Слід також зазначити, що в тематичних розділах представлені аббревіатури як нейтрального, так і розмовного стилів. Даний факт у черговий раз підкреслює специфічність Інтернет-мови, яка здатна поєднувати в собі слова і вирази, що відносяться до різних функціональних стилів мови.

Процес аббревіації в кожній з мов має свої специфічні риси. Головним чином зустрічаються складові скорочення, в яких зберігається початкова

частина слова (апокопа), і складові скорочення, в яких зберігається кінцева частина слова (афереза). В даних абревіатурах зберігається та частина слова, що несе лексичне навантаження. Прикладом апокоп і аферез у французькій мові можуть бути такі одиниці: *adolescent-ado*, *aggloméré-agglo*, *cadeau-KDo*, *cafard-Kfar*.

Також можна виділити і такий тип апокоп, що мають орфографічні особливості. В даному випадку усічення відбивається не фонетично, а графічно: *arÉT-arrêter*, *ariV-arriver*.

У результаті вивчення матеріалів можливо стверджувати, що інтернет-мова є цікавим мовним феноменом, який визначається не лише віковими, але й соціальними, часовими і просторовими рамками. Французька інтернет-мова є лексиконом, основою якого виступає французька літературна та розмовна мова. Інтернет-мова живе на її граматичному, лексичному і фонетичному ґрунті, їй притаманні такі ж явища, що існують у літературній мові: зміна граматичної форми слова, синонімія, запозичення з інших мов і мовних пластів і, навпаки, імпорт у літературну мову. Таким чином, інтернет-мова є створеним для зручності спілкування у віртуальному світі аспектом французької мови. У результаті лексико-семантичного аналізу вивчених матеріалів можливо виявити наступні особливості французької інтернет-мови:

– Дві або більше літери в скороченому слові замінюються на одну, транскрипція якої відповідає транскрипції заміненних букв. Наприклад *k = qu* (*ki = qui*); *o = au* (*ossi = aussi*); *v = ve* (*avc = avec*); *t = ter* або *tes* (*HT = acheter*).

– Транскрипція слів ґрунтується на алфавітній транскрипції букв, що входять у дане слово. Наприклад *Id = idée*.

– У словах не завжди пишуться букви, що не вимовляються у французькій літературній мові, за винятком *h*. Наприклад *ptit = petit*.

– Використовується дуже мала кількість слів, запозичених з інших мов.

– Досить широко використовуються слова розмовної лексики. Наприклад: *mes*.

– Рідко використовуються апострофи. Наприклад *je taime = je t'aime*

– Рідко використовуються або взагалі не використовуються так звані «акценти» - позначки, що трансформують звуки.

Список літератури

1. Береговская Э.М. Молодежный сленг: формирование и функционирование // Вопросы языкознания. - 1996. - № 3. - С.32-41.
2. Борисова-Лукашинец Е. Г. Современный молодежный жаргон. - Киев, 1980. - С. 60-110.
3. Гальперин И.Р. О термине «сленг» // Вопросы языкознания. - № 6. - 1996. - С. 107-114.
4. Грачев М.А., Гуров А.И. Словарь молодежного сленга. - М. : Горький, 1989.
5. Гридина Т.А. Языковая игра: стереотип и творчество. - Екатеринбург, 1996.
6. Гуссерль Э. Собрание сочинений. Феноменология внутреннего сознания времени / Э. Гуссерль; пер. с нем. В. С. Арсеньева. - М., 1994. - Т. 1. - 236 с.
7. Дубровина К. И. Студенческий жаргон. - М. : «Федерация наук», 1980.
8. Ехманская Р. А. Толковый словарь общего жаргона. - М., 1999.
9. Ермакова О.П., Земская Е.А., Розина Р. И. Слова, с которыми мы все встречались. - М., 2006.
10. Запесоцкий А. С., Фаина Л.П. Эта непонятная молодежь. - М., 1990.
11. Земская Е.А. Словообразование как деятельность. - М., 1992. - С. 92-130.

12. Крушалов А. А. Современный образ мира: признаки скрытой виртуализации / А. Крушалов // *Виртуалистика: Экзистенциальный и эпистемологические аспекты* / А. Крушалов. - М.: Прогресс-Традиция, 2004. - С. 108-143.
13. Мазурова А.И. Словарь сленга, распространенного в среде неформальных молодежных объединений // *Психологические проблемы изучения неформальных молодежных объединений*. - М., 1998.
14. Никитина Т. Г. Словарь молодежного сленга. - М.: СПб, 1998.
15. Партридж Е. Словарь сленга. - Лондон, 1976. - С. 67-70.
16. Полкова І.В. Власні назви і його похідні в структурі молодіжної жаргонної лексики і фразеології // *Вісник Львівського ун-ту*. - 1990. - С. 45-63.
17. Радзиховский Л., Мазурова А.И. Сленг как инструмент // *Язык и когнитивная деятельность*. - М., 1989.
18. Рожанский Ф. И. Сленг хиппи. - Париж: СПб, 1992.
19. Сепир Э. Язык, раса, культура / Э. Сепир. - М.: Республика, 1993. - 398 с.
20. Скворцов Л.И. Литературная норма и просторечие. - М.: Наука, 1977.
21. Спирс Г. А. Словарь американского сленга и коллоквиальных выражений. - США, 1991.
22. Судзиловский А. Сленг - что это такое? - М.: Воениздат Минобороны, 1993.
23. Трофимова Г.Н. О чем пока молчит Рунет? [Электронный ресурс] / Г.Н. Трофимова // *Справочно-информационный портал ГРАМОТА.РУ*. - Режим доступа: http://www.gramota.ru/biblio/magazines/gramota/net/28_11.
24. Хайдеггер М. Бытие и время / М. Хайдеггер. - М.: Академия, 1997. - 492 с.
25. Хейзинг И. Homo Ludens: Статьи по истории культуры. - М.: Прогресс-Традиция, 1997. - С. 416.
26. Хомяков В. А. Введение в изучение основного компонента английского просторечия. - Волгоград, 1971. - С. 29-39.
27. Chomsky N. La Linguistique cartesienne / N. Chomsky. – Seuil, 1969. – 256 p.
28. <http://teenslang.su/>
29. Le langage SMS, Internet, et la langue française [Электронный ресурс] / par José Lisandro Sanchez Salas // *Délirons à toutes plumes*. – Режим доступа : <http://atoutesplumes.blogspot.com/2009/10/le-langage-sms-internet-et-la-langue.html>.
30. Martin M. Le langage sur l'internet – un savoir-faire ancien numérisé / Marcienne Martin. – Paris : éditions L'Harmattan, 2007. – 159 p.

References:

1. Berehovskaia, E.M. (1996). Molodezhnyi slen: formirovanie i funktsionirovanie. In *Voprosy yazykoznaniiya*. № 3, 32-41.
2. Borysova-Lukashinets, Ye. H. (1980). Suchasnyi molodizhnyi zharhon. Kyiv, 60-110.
3. Halperin, I.R. (1996). O termine «slenh». In *Voprosy yazykoznaniiya*. № 6, 107-114.
4. Hrachov, M.A., Hurov, A.I. (1989). Slovar molodezhnykh slenhov. M.: Horkyi.
5. Hridina, T.A. (1996). Movna hra: stereotyp i tvorchist. Yekaterynburh.
6. Husserl, E. (1994). Sobrane sochynenyi. Fenomenolohiya vnutrenneho soznaniya vremeny. M., 1, 236.
7. Dubrovina, K. I. (1980). Studentskyi zharhon. M.: «Federatsiia nauk».
8. Ekhmanskaia, R. O. (1999). Tolkoviy slovar obschego zharhona. M.
9. Iermakova, O.P., Zemska, E.A., Rozina, R.I. (2006). Slova, s ktorimi my vse vstrechalis. M.
10. Zapesotskyi, A. S., Faina, L. P. (1990). Eta neponyatnaja molodezh. M.
11. Zemska, E.A. (1992). Slovoobrazovanie kak deyatelnost. M., 92-130.
12. Krushalov, A. A. (2004). Sovremenniy obraz myra: pryznaky skrytoi vrytualyzatsyy. In *Vrytualystyka: ekzystentsyalnye y epystemolohycheskye aspektye*. M. : Prohress-Tradytysia, 108–143.
13. Mazurova, A.I. (1998). Slovnyk slenhu, poshyrenoho v seredovyshchi neformalnykh molodizhnykh obiednan. In *Psykhologichni problemy vyvchennia neformalnykh molodizhnykh obiednan*. M.
14. Nikitina, T. H. (1998). Slovar molodezhnogo slenha. M.: SPb.
15. Partridzh, E. (1976). Slovar slenha. London, 67-70.
16. Polkova, I.V. (1990). Vlasni nazvy i yoho pokhidni v strukturi molodizhnoi zharhonnoi leksyky

- i frazeolohii. In Visnyk Lvivskoho un-tu., 45-63.
17. Radzikhovskiy, L.A., Mazurova, A.I. (1989). Slenh yak instrument. In Mova i kohnityvna diialnist. M.
 18. Rozhanskyi, F. I. (1992). Slenh khipti. Paryzh: SPb.
 19. Sepyr, E. (1993). Yazyk, rasa, kultura. M.: Respublyka.
 20. Skvortsov, L.I. (1977). Literaturnaya norma i prostorechchie. M.: Nauka.
 21. Spirs, R. A. (1991). Slovar amerykanskoho slenha. SShA.
 22. Sudzylivskiy, H.A. (1993). Slenh – chto eto takoye? M.: Voennizdat Minoborony.
 23. Trofymova, H.N. O chem poka molchyt Runet? [Electronic resource]. – Access mode: http://www.gramota.ru/biblio/magazines/gramota/net/28_11.
 24. Khaidehher, M. (1997). Bytye y vremena. M. : Akademyia.
 25. Kheizynh, Y. (1997). Homo Ludens: Statti po istorii kultury. M.: Prohres-Tradytsiia.
 26. Khomiakov, V. A. (1971). Vvedeniye v izucheniye osnovnoho komponenta anhliiskoi prostorechia. Volhohrad, 29-39.
 27. Chomsky, N. (1969). La Linguistique cartesienne. Seuil.
 28. <http://teenslang.su/>
 29. Le langage SMS, Internet, et la langue française [Elektronnyi resurs] / par José Lisandro Sanchez Salas // Délirons à toutes plumes. – Pezhym dostupu : <http://atoutesplumes.blogspot.com/2009/10/le-langage-sms-internet-et-la-langue.html>.
 30. Martin, M. (2007). Le langage sur l'internet – un savoir-faire ancien numérisé. Paris: éditions LHarmattan.

Стаття надійшла до редакції 12.03.2018 р.